

**Nissinen Sari, Koroma Johanna, Koskinen Heli, Leino Timo, Veijalainen Henna,
Nyberg Mika, Rauhamaa Saija, Koivisto Tiina, Uusitalo, Jose**
Työterveyslaitos

ETÄNÄ TOTEUTETTAVA TYÖPAIKKASELVITYS - Teknologian mahdollisuudet ja haasteet työterveyshuollon perustyöpaikkaselvityksessä

<http://www.julkari.fi/handle/10024/138226>

Hankkeen lähtökohdat

Hyvän työpaikkaselvityksen tekeminen edellyttää yhteistoimintaa työterveyshuollon ja työpaikan kesken, mikä alkaa suunnittelusta, kattaa toteutuksen ja sisältää toimenpiteiden arvion ja seurannan. Työelämän muutosten myötä työtä ei tehdä enää pelkästään yhdessä fyysisessä työpaikassa, vaan mobiili ja etätyö, yhteiset työpaikat, kuten myös erilaiset alihankinta- ja vuokratyöt, ovat lisääntyneet. Työterveyshuollolle tämä tarkoittaa haasteita perustyöpaikkaselvitykseen kuuluvan fyysisen työpaikkakäynnin toteuttamisessa. Yhtenä mahdollisuutena on esitetty, että työterveyshuollon perustyöpaikkaselvitys voitaisiin tehdä etänä. Tätä asiaa ei ole aiemmin selvitetty.

Hankkeen toteuttaminen

Hankkeessa kokeiltiin tehdä perustyöpaikkaselvitykseen kuuluva työpaikkakäynti etänä. Hankkeessa kartoitettiin myös työterveyshenkilöstön ja työsuojelutarkastajien kokemuksia työpaikkaselvityksen toteuttamisesta sekä alan asiantuntijoiden näkemyksiä teknologian käytön mahdollisuuksista yksilöön ja ympäristöön liittyvien tekijöiden mittaamisessa.

Tulokset

Hankkeessa toteutetuissa kokeiluissa ilman fyysistä työpaikkakäyntiä oli mahdollista saada tietoa työn vaara-, kuormitus- ja voimavaratekijöistä terveydellisen merkityksen arviointia varten. Terveydellisen merkityksen arviointia ei kuitenkaan pystytty kattavasti tekemään pelkän etätyöpaikkakäynnin perusteella. Kaikilla etätyöpaikkakäynneillä nimittäin havaittiin puutteita sen selvittämisessä, kuinka usein ja kuinka kauan kuormittavaa työvaihetta tehtiin. Toisaalta tätä keskeistä tietoa ei toteutetuissa kokeiluissa yleensä selvitetty myöskään fyysisellä työpaikkakäynnillä.

Työterveyshenkilöstölle kohdistetun kyselyn tulosten mukaan etänä toteutettava työpaikkaselvitys on soveltuva, kun esimerkiksi arvioidaan mobiiliin, etätyön ja tietotyön kuormitustekijöitä tai täydennetään aiemmin tehtyä työpaikkaselvitystä. Sen sijaan fyysistä työpaikkakäyntiä tarvitaan yleensä silloin, kun työ sisältää kemiallisia ja fysikaalisia tekijöitä tai fyysisiä kuormitustekijöitä.

Työsuojelutarkastajien haastattelutulosten mukaan työterveyshuollon työpaikkaselvityksessä ei aina tunnisteta kaikkia työpaikan vaara- ja kuormitustekijöitä. Myös työpaikkaselvityksen merkitystä ja hyötyä sekä työpaikkaselvitysraporttien hyödynnettävyyttä työpaikoilla tulee lisätä. Lisäksi työsuojelutarkastajat kertoivat, että työterveyshuollon laatimien työpaikkaselvitysraporttien laatu vaihtelee ja niitä on tarvetta parantaa.

Teknologia-alan asiantuntijoiden haastattelutulosten mukaan kehittyneen teknologian avulla on mahdollista mitata esimerkiksi työntekijän liikkumista ja sijaintia työskentelytiloissa, työasentoja tai vireystilaa sekä työn keskeytymistä ja suojainten käyttöä. Työtilaan liittyvistä tekijöistä taas kehittyneen teknologian avulla on mahdollista mitata muun muassa lämpötilan vaihtelua, valaistuksen tasoa, ilman laatua, pölyjä tai kemikaaleja sekä työpisteiden käyttöasteita.

Päätelmät

Hankkeessa tehdyt kokeilut osoittivat, että teknologiaa kannattaa ottaa käyttöön ja käyttää perustyöpaikkaselvityksissä. Yleistä suositusta, milloin vain etänä toteutettava perustyöpaikkaselvitys on mahdollinen, ei voida antaa. Etänä toteutettava perustyöpaikkaselvitys soveltuu joihinkin tilanteisiin, mutta sen toteuttaminen vaatii vielä kehittämistä. Näitä tilanteita on kuvattu raportin tuloksissa ja johtopäätöksissä. Ei voida myöskään sanoa kumpi tapa (fyysinen vai etänä toteutettu työpaikkaselvitys) on laadukkaampi. Hankkeessa saatujen kokemusten perusteella voidaan todeta, että työpaikkaselvitykseen liittyviä toimintatapoja työterveyshuollossa täytyy kehittää enemmän hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaiseksi. Jatkossa tarvitaan lisää tutkimusta työterveyshuollon etätyöpaikkaselvitysten vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta työpaikoilla. Lisäksi on tarpeellista selvittää, mikä on ylipäätään työpaikkaselvityksen tarpeenmukaisuus ja hyödyllisyys asiakastyöpaikan näkökulmasta.

<http://www.julkari.fi/handle/10024/138226>